รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ รังสรรค์พจนศิลป์ ยลยินวรรณคดี

เรื่อง คำราชาศัพท์ (๓)

ครูผู้สอน ครูธีระพล แก้วคำจันทร์

กิจกรรม

เสียงปริศนา

ทำไมคำกริยาสำหรับพระมหากษัตริย์
หรือพระบรมวงศานุวงศ์
จึงไม่เหมือนที่เราใช้กัน

“คำกริยา” ที่ใช้กับ

พระมหากษัตริย์และ

พระบรมวงศานุวงศ์ เรียกว่า...

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายและหลักการใช้กริยาราชาศัพท์ได้

๒. เลือกใช้คำกริยาราชาศัพท์ได้ถูกต้องตามพระอิสริยศักดิ์

จุดประสงค์การเรียนรู้

๓. เห็นคุณค่าคำราชาศัพท์และนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

ทบทวนลำดับพระอิสริยศักดิ์

๑. พระบาทสมเด็จ

๒. สมเด็จพระบรม

๓. สมเด็จเจ้าฟ้า

๔. พระองค์เจ้า

๕. หม่อมเจ้า

คำกริยาราชาศัพท์

ความหมายของคำกริยาราชาศัพท์

คำกริยาในภาษาไทยที่ใช้เฉพาะสำหรับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ หรือเจ้านาย เพื่อแสดงความเคารพสูงสุด โดยเป็นคำกริยาที่มีรูปคำเฉพาะของตนเอง ไม่สามารถใช้กับบุคคลทั่วไปได้

หลักการใช้กริยาราชาศัพท์

๑. คำกริยาราชาศัพท์ที่เป็นราชาศัพท์ในตัวเอง

ใช้เฉพาะพระมหากษัตริย์และเจ้านายเท่านั้น เช่น

เสวย (กิน)	บรรทม (นอน)	โปรด (ชอบ)
ประทับ (นั่ง อยู่)	กริ้ว (โกรธ)	เสด็จขึ้น (ขึ้น)
ประสูติ (เกิด)	ประชวร (ป่วย)	สรง (อาบน้ำ)
ผนวช (บวช)	เสด็จพระราชดำเนิน (เดินทางไป)	

ห้ามใช้คำว่า “ทรง” นำหน้า เช่น **ทรงเสวย**

หลักการใช้กริยาราชาศัพท์

๒. กริยาราชาศัพท์ที่ใช้ “ทรง” นำหน้า คือ คำกริยาที่มี “ทรง” นำหน้า และมีคำอื่นตามหลัง ซึ่งคำที่ตามหลังนั้น จะใช้คำนามหรือกริยาก็ได้ แต่เมื่อประสมกันแล้ว นับว่าเป็นกริยาราชาศัพท์

- ใช้ “ทรง” + กริยาธรรมดา เช่น ทรงเล่น ทรงเจ็บ ทรงวิ่ง
- ใช้ “ทรง” + นามธรรมดา เช่น ทรงดนตรี ทรงกีฬา ทรงม้า

หลักการใช้กริยาราชาศัพท์

๓. การใช้ “ทรง” ร่วมกับ คำนามราชาศัพท์ เพื่อทำให้เป็นกริยาราชาศัพท์ เช่น ทรงพระราชนิพนธ์ ทรงพระราชดำริ

ห้ามใช้ “ทรง” + กริยาราชาศัพท์ ถ้าจะใช้ ต้องทำให้เป็นคำนามก่อน

หลักการใช้กริยาราชาศัพท์

๔. กริยาราชาศัพท์ที่มีคำว่า “เสด็จ” นำหน้า ใช้ “เสด็จ” นำหน้าเสมอ เช่น

- เสด็จ + กริยาธรรมดา เช่น เสด็จเข้า เสด็จออก เสด็จขึ้น
- เสด็จ + ราชาศัพท์ เช่น เสด็จประพาส เสด็จประทับ
- เสด็จ + นามราชาศัพท์ เช่น เสด็จพระราชสมภพ เสด็จพระราชดำเนิน

หลักการใช้กริยาราชาศัพท์

๕. การใช้คำว่า “เสด็จพระราชดำเนิน”

หมายถึง เดินทางด้วยพระบาท ถ้าใช้ยานพาหนะ ให้ระบุว่าใช้ยานพาหนะใดหลังคำ “เสด็จพระราชดำเนิน” เช่น

- ❑ เสด็จพระราชดำเนิน โดยรถยนต์พระที่นั่ง

หลักการใช้กริยาราชาศัพท์

๖. การใช้คำว่า “ถวาย”

ใช้ได้กับสิ่งที่ “ยื่นให้ – ยกให้” เช่น ถวายสิ่งของ

- ❑ ใช้ “เฝ้ารับเสด็จ” หรือ “รับเสด็จ” ไม่ใช้ถวายการต้อนรับ
- ❑ ใช้กับการกราบหรือก้ม เช่น ถวายบังคม
- ❑ ใช้ “มีความจงรักภักดี” ไม่ใช้ ถวายความจงรักภักดี

หลักการใช้กริยาราชาศัพท์

๗. การกล่าว “ขอบคุณ”

- **ขอบใจ** ใช้สำหรับสุภาพชนที่เสมอกัน ผู้ใหญ่ใช้พูดกับผู้น้อย พระราชวงศ์ ทรงใช้กับคนสามัญ และพระมหากษัตริย์ทรงใช้กับประชาชน
- **ขอบพระทัย** ใช้สำหรับคนสามัญกล่าวกับพระราชวงศ์, พระราชวงศ์ทรงใช้กับพระราชวงศ์หรือพระมหากษัตริย์ทรงใช้กับพระราชวงศ์

หลักการใช้กริยาราชาศัพท์

๘. การถวายของแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี

- ถ้าเป็นของเล็ก ใช้คำว่า “ทูลเกล้าฯ ถวาย” อ่านว่า ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวาย
- ถ้าเป็นของใหญ่ ใช้คำว่า “น้อมเกล้าฯ ถวาย” อ่านว่า น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวาย

ของฝากจากครู

ใบงานที่ ๑๕

เรื่อง กริยาราชาศัพท์

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๑๕ เรื่อง กริยาราชาศัพท์
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง รังสรรค์พจนศิลป์ ยลยินวรรณคดี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๒ เรื่อง กริยาราชาศัพท์
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความจำนวน ๕ ข้อความ เพื่อแก้ไขกริยาราชาศัพท์นั้นให้ถูกต้องตามพระอิสริยศักดิ์

๑. ข่าวในพระราชสำนัก พระบรมมหาราชวัง วันพุธ ที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี **๑) ออกไป** ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา บรมราชินีนาถ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร **๒) เป็นประธาน** การประชุมกรรมการบริหารสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์)

๑)..... ๒).....

๒. ข่าวในพระราชสำนัก พระบรมมหาราชวัง วันพุธ ที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี เสด็จออก ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิตพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นางสุจิตรา ทุไร (Ms. Suchitra Durai) เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอินเดียประจำประเทศไทย ซึ่งได้รับพระราชทาน พระบรมราชวโรกาสให้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท **๓) มอบอักษรสาสน์ตราตั้ง** เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท **๔) กราบลา** ในโอกาสที่จะพ้นจากหน้าที่

๓)..... ๔).....

ใบงานที่ ๑๕

เรื่อง กริยาราชาศัพท์

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

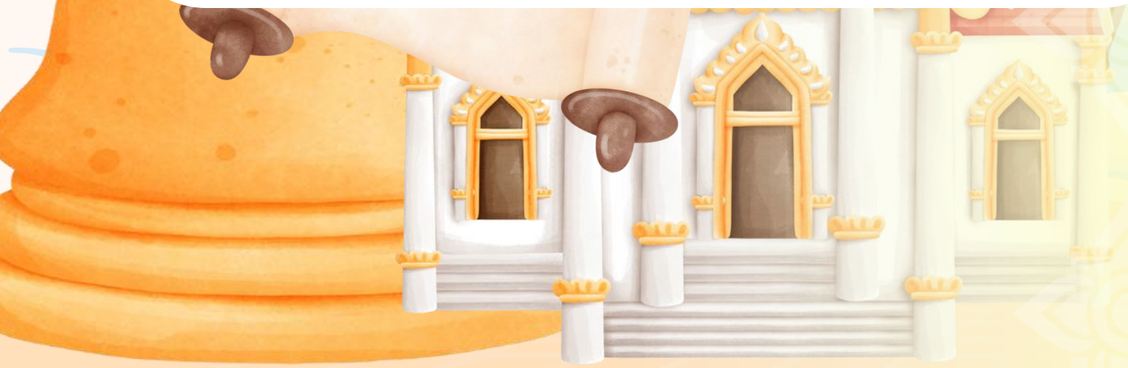

๓. ข่าวในพระราชสำนัก พระบรมมหาราชวัง วันอังคาร ๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายธนินท์ เจียรวนนท์ ประธานอาวุโส บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท **๕) มอบเครื่องจักร**ในกระบวนการผลิตของโรงเนยแข็ง และโรงไอศกรีม สวนจิตรลดา เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕

๕).....

๔. ข่าวในพระราชสำนัก พระบรมมหาราชวัง วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

นายสมพงศ์ นครศรี ประธานกรรมการมูลนิธิคุณากร ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี นำคณะกรรมการและที่ปรึกษามูลนิธิ ฯ เฝ้าทูลละอองพระบาท ถวายพระพรชัยมงคล และ **๖) มอบเงิน** โดย **๗) ทำบุญ** ตามพระราชอัธยาศัย เนื่องในโอกาส วันคล้าย **๘) วันเกิด** วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๕

๖)..... ๗).....

๘).....

๕. ข่าวในพระราชสำนัก พระบรมมหาราชวัง วันอังคาร ที่ ๑๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี **๙) เดินทางโดยรถยนต์พระที่นั่ง** จากเรือนรับรองที่ประทับคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา **๑๐) ไปเปิดอาคาร** “สิริชีวาทร” ณ ศูนย์สงเคราะห์บุคคลปัญญาอ่อนภาคใต้ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

๙)..... ๑๐).....

ใบงานที่ ๑๕ เรื่อง คำกริยาราชาศัพท์

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความจำนวน ๕ ข้อความ เพื่อแก้ไขกริยาราชาศัพท์นั้นให้ถูกต้องตามพระอิสริยศักดิ์

๑. ข่าวในพระราชสำนัก พระบรมมหาราชวัง วันพุธ ที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี กรมพระศรีสวางควัฒน วรขัตติยราชนารี **๑) ออกไป** ณ อาคารเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา บรมราชินีนาถ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร **๒) เป็นประธาน** การประชุมกรรมการบริหารสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (ออนไลน์)

๑).....

๒).....

ใบงานที่ ๑๕ เรื่อง คำกริยาราชาศัพท์

๒. ข่าวในพระราชสำนัก พระบรมมหาราชวัง วันพุธ ที่ ๑๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี เสด็จออก ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิตพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ นางสุจิตรา ทุไร (Ms. Suchitra Durai) เอกอัครราชทูตสาธารณรัฐอินเดียประจำประเทศไทย ซึ่งได้รับพระราชทาน พระบรมราชวโรกาสให้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท **๓) มอบอักษรสาสน์ตราตั้ง** เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท **๔) กราบลา** ในโอกาสที่จะพ้นจากหน้าที่

๓).....

๔).....

ใบงานที่ ๑๕ เรื่อง คำกริยาราชาศัพท์

๓. ข่าวในพระราชสำนัก พระบรมมหาราชวัง วันอังคาร ๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินี พระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้นายธนินท์ เจียรวนนท์ ประธานอาวุโส บริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด และคณะ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท **๕) มอบเครื่องจักร**ในกระบวนการผลิตของโรงเนยแข็ง และโรงไอศกรีม สวนจิตรลดา เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕

๕).....

ใบงานที่ ๑๕ เรื่อง คำกริยาราชาศัพท์

๔. ข่าวในพระราชสำนัก พระบรมมหาราชวัง วันพฤหัสบดี ที่ ๑๖ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

นายสมพงศ์ นครศรี ประธานกรรมการมูลนิธิคุณากร ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพ รัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี นำคณะกรรมการและที่ปรึกษามูลนิธิ ฯ เฝ้าทูลละอองพระบาท ถวายพระพรชัยมงคล และ **๖) มอบเงิน** โดย **๗) ทำบุญ** ตามพระราชอัธยาศัย เนื่องในโอกาส วันคล้าย **๘) วันเกิด** วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๕

๖).....

๗).....

๘).....

ใบงานที่ ๑๕ เรื่อง คำกริยาราชาศัพท์

๕. ข่าวในพระราชสำนัก พระบรมมหาราชวัง วันอังคาร ที่ ๑๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี **๙) เดินทางโดยรถยนต์พระที่นั่ง** จากเรือนรับรองที่ประทับคลองหอยโข่ง อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา **๑๐) ไปเปิดอาคาร** "สิริชีวาทร" ณ ศูนย์สงเคราะห์บุคคลปัญญาอ่อนภาคใต้ อำเภอรัตภูมิ จังหวัดสงขลา

๙).....

๑๐).....

สรุปบทเรียน

สรุปบทเรียน

คำกริยาราชาศัพท์มีความสำคัญเพราะเป็นภาษาที่ใช้แสดงความเคารพต่อพระมหากษัตริย์และพระบรมวงศ์ ช่วยให้การสื่อสารถูกต้อง เหมาะสมตามฐานันดร และสะท้อนวัฒนธรรมไทยที่ให้ความสำคัญกับความสุภาพและถูกกาลเทศะต่อสถาบันพระมหากษัตริย์

บทเรียนครั้งต่อไป

คำราชาศัพท์ (๔)

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๗

เรื่อง คำราชาศัพท์ คำสุภาพ คำที่ใช้กับพระสงฆ์

๒. ใบงานที่ ๑๖

เรื่อง คำราชาศัพท์ คำสุภาพ คำที่ใช้กับพระสงฆ์

สามารถดาวน์โหลดได้ที่

www.dltv.ac.th